

Symptomy krzywdzenia dzieci – rozpoznawanie i reagowanie

1) Podejmowanie interwencji i najważniejsze informacje

- ✓ Pamiętaj, że być może jesteś jedyną osobą, która zauważyła lub otrzymała informację, że dziecko potrzebuje pomocy!
- ✓ Przemoc wobec dziecka (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej) to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.
- ✓ Krzywdzenie dziecka może przyjmować różne formy, z reguły współpracujące. Wszystkie mają krótko i długoterminowe znaczące konsekwencje dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego, poznawczego i społecznego dziecka.
- ✓ **Podjęcie interwencji nie jest prostą decyzją nawet dla osób doświadczonych w jej prowadzeniu.** Podejmowaniu interwencji towarzyszy niepewność, wiele obaw i wątpliwości. Są one naturalne.
- ✓ Z międzynarodowych danych wynika, że zaledwie 2-6% dzieci fałszywie oskarża rodziców/opiekunów o przemoc, natomiast aż 75% dzieci stara się ochronić sprawców utrzymując, że nie są krzywdzone.

Istnieją trzy najważniejsze zasady interwencji:

- ✓ Przetwórz swoje myślenie z toru, „Jakie skutki dla rodziców i dziecka może mieć moja interwencja oparta na błędnych przesłankach?” i skieruj je na tor, „Jakie skutki dla faktycznie krzywdzonego dziecka może mieć niepodjęcie przeze mnie interwencji?”.
- ✓ Nie interweniuj samotnie. Powiadom Koordynatora, przełożonego.
- ✓ Interwencja jest procesem, który ma doprowadzić do zmiany sytuacji dziecka i zatrzymać krzywdzenie. Samo zainterweniowanie już tę zmianę uruchamia.

2) Rozróżniamy następujące kategorie przemocy wobec dzieci:

- ✓ **Fizyczna** - wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnianie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni
- ✓ **Psychiczna** - prowadzi do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystuje mechanizmy psychologiczne np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągle krytykowanie, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie.
- ✓ **Wykorzystywanie Seksualne**- Przemoc seksualna to każdy rodzaj zachowania skutkującego niechcianym kontaktem w sferze seksualnej. Osoba stosująca ten rodzaj przemocy ma na celu poniżenie drugiej osoby i odebranie jej godności. Przemoc seksualna może przybierać różne formy: fizyczną, werbalną, pozawerbalną.
- ✓ **Zanedbywanie** - ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych np. brak opieki i uniemożliwianie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, jedzeniem, higieną).

3) Najczęściej obserwowane oznaki przemocy wobec dzieci:

- ✓ Widoczne obrażenia ciała, których pochodzenie trudno wyjaśnić np.: rany otarcia, blizny, stłuczenia, siniaki,
- ✓ Ślady na ciele mają charakterystyczny kształt odcisku dłoni, palców, przedmiotów, szczypania, drapania, gryzienia, duszenia. Obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- ✓ Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
- ✓ Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. dziecko często je zmienia.
- ✓ Dziecko boi się rodzica lub opiekuna,
- ✓ Dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka),
- ✓ Dziecko mówi o przemocy,
- ✓ Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się,
- ✓ W rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne,
- ✓ Dziecko jest rozbudzone seksualnie nie stosownie do wieku,
- ✓ Dziecko jest brudne, nieprzyjemnie pachnie.

Symptomy krzywdzenia dzieci – rozpoznawanie i reagowanie

4) Na co należy zwrócić szczególną uwagę?

- ✓ Rodzic/opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń/zachowania dziecka,
- ✓ Rodzic/opiekun mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko,
- ✓ Rodzic/opiekun poddaje dziecko surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca dziecko,
- ✓ Rodzic/opiekun nie interesuje się leczeniem dziecka,
- ✓ Rodzic/opiekun zachowuje się agresywnie,
- ✓ Rodzic/opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością (np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie).
- ✓ Rodzic/opiekun neguje potrzeby dziecka,
- ✓ Rodzic/opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem.

PERSONEL NIO-PIB słuchaj i obserwuj:

- ✓ Wygląd dziecka i jego zachowanie.
- ✓ Objawy i fizyczne ślady na ciele dziecka.
- ✓ Przebieg interakcji między rodzicem/opiekunem a dzieckiem.
- ✓ Poinformuj Koordynatora w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

KOORDYNATOR poszukuj wyjaśnień i analizuj:

- ✓ W sposób otwarty i nieosądzający poszukuj wyjaśnień dla jakiegokolwiek urazu, symptomu lub objawu występującego u dziecka.
- ✓ Czynności podejmowane i realizowane wobec dziecka przeprowadzaj w obecności rodzica/opiekuna.
- ✓ Zbierz więcej informacji od dziecka i jego rodziców/opiekunów.

Niewystarczające wyjaśnienia to:

- ✓ Nieadekwatne do objawów, symptomów lub zachowań dziecka,
- ✓ Informacje podawane przez rodziców/opiekunów i samo dziecko są niespójne lub sprzeczne,
- ✓ Wyjaśnienia rodziców/opiekunów, co do przyczyny objawu są zmiennie w czasie.
- ✓ W miarę możliwości poproś lekarza prowadzącego, aby sprawdził czy nie ma innych symptomów krzywdzenia.
- ✓ Skonsultuj się z lekarzem prowadzącym, psychologiem, przełożonym